

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 265/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Inkasáreň s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, a obchodnej spoločnosti Pohotovosť, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpených advokátskou kanceláriou WERNER & Co. s. r. o., Žltá 2/F, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Andrej Werner, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 26 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prípisom generálneho prokurátora Slovenskej republiky sp. zn. XVI/2 Pz 2/17/1000 z 11. januára 2017, ako aj postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Inkasáreň s. r. o. a obchodnej spoločnosti Pohotovosť, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. marca 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Inkasáreň s. r. o. (v tom čase Pôžičkáreň s. r. o., pozn.), Pribinova 25, Bratislava, a obchodnej spoločnosti Pohotovosť, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava (ďalej spolu aj „sťažovateľky“), zastúpených advokátskou kanceláriou WERNER & Co. s. r. o., Žltá 2/F, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Andrej Werner, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 26 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) prípisom generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) sp. zn. XVI/2 Pz 2/17/1000 z 11. januára 2017 (ďalej aj „napadnutý prípis“), ako aj postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením povereného príslušníka Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I, Obvodného oddelenia Bratislava Staré Mestostred, sp. zn. ORP-1247/SMS-B1-2015 z 3. septembra 2015, bolo [REDAKOVANÉ] vznesené obvinenie zo spáchania prečinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v súbehu s prečinom neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že *«dňa 3. 9. 2015 v čase o 12.00 hod. v [REDAKOVANÉ] na [REDAKOVANÉ] ulici číslo [REDAKOVANÉ] vo vzdialenosti 15 cm od jediných vstupných dverí do nebytových priestorov, v ktorých sa nachádza prevádzka „Pôžičkáreň“, patriaca spol. Pohotovosť s. r. o., so sídlom Bratislava, Pribinova 26, postavil múr z tvárnic, o rozmere 180 cm na výšku, 200 cm*

na šírku s tvárnicovou oporou v troch priečkach z vonkajšej strany, ktorý zabraňoval vstupovaniu a vychádzaniu osôb z uvedenej prevádzky, čím bez zákonného dôvodu oprávnenej osobe bránil v riadnom užívaní nebytového priestoru a taktiež následkom výstavby tohto múru obmedzil užívanie osobnej slobody poškodenej [REDAKOVANÉ], zamestnankyni spol. Pohotovosť s. r. o., ktorá nemohla priestory prevádzky opustiť, nakoľko sa jednalo o jediné vstupné dvere do priestoru, čím obvinený [REDAKOVANÉ] neoprávnene bránil oprávnenej osobe v užívaní nebytového priestoru, súčasne bez oprávnenia inému bránil užívať osobnú slobodu, do doby kým privolaný Hasičský a záchranný zbor MV SR odstránil časť múru, aby mohla poškodená vyjsť von.».

Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) uznesením sp. zn. 1 Pv 439/15/1101 z 27. júla 2016 podľa § 214 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) predmetnú trestnú vec postúpil Okresnému úradu Bratislava, odboru všeobecnej vnútornej správy, pretože výsledky vyšetrovania preukazovali, že v danom prípade nešlo o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom proti verejnému poriadku, resp. priestupkom proti občianskemu spolunažívaniu. Sťažnosť sťažovateľky Inkasáreň s. r. o. (v tom čase pod názvom Pôžičkáreň s. r. o., pozn.) ako poškodenej, podanú prostredníctvom prokuristu, prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) uznesením sp. zn. 1 KPt 671/15/1100 z 19. septembra 2016 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

Sťažovateľky podaním z 1. decembra 2016 podali generálnemu prokurátorovi návrh na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, pričom sa domáhali zrušenia uznesenia prokurátora okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 439/15/1101 z 27. júla 2016 o postúpení veci na prejednanie priestupku, ako aj naň nadväzujúceho uznesenia prokurátora krajskej prokuratúry o podanej sťažnosti sp. zn. 1 KPt 671/15/1100 z 19. septembra 2016. Generálny prokurátor v zastúpení jeho námestníkom napadnutým prípisom sp. zn. XVI/2 Pz 2/17/1000 z 11. januára 2017 sťažovateľky podľa § 365 ods. 1 Trestného poriadku upovedomil, že ich návrhu nevyhovel.

V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľky namietané porušenie svojich v sťažnosti označených práv napadnutým prípisom generálneho prokurátora, ako aj postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, odôvodňujú okrem iného takto:

«Sťažovatelia sú toho názoru, že postupom Generálnej prokuratúry SR in eventum Generálneho prokurátora SR v konaní vedenom pod sp. zn. XVI/2 Pz 2/17/1000-3 došlo k porušeniu ich základného práva na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd... a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... a to vzhľadom na to, že upovedomenie je arbitrárne, čo do odôvodnenia nedostatočné a znamená, že sa Generálna prokuratúra SR in eventum Generálny prokurátor SR návrhom sťažovateľov zo dňa 01. 12. 2016 nezaoberala riadne resp. náležite.

... Sťažovatelia majú zato, že Generálna prokuratúra SR sa návrhom sťažovateľov riadne ani náležite nezaoberala a navyiac odôvodnenie upovedomenia trpí vadami majúcimi až ústavnoprávne dôsledky.

Generálna prokuratúra resp. generálny prokurátor totiž, ako už bolo uvedené vyššie, iba všeobecne odkázala na rozhodnutia prokuratúr nižšieho stupňa, ktoré považovala za správne, a nad to poukázala iba údajnú symbolickosť múru realizovaného obvineným v súčasnosti s inými osobami (tým, že z neho bez problémov bolo možné vytiahnuť dve tvárnice a medzerou medzi múrom a vstupnými dverami), na vôľu poškodenej [REDAKOVANÉ] zotrvať v nebytovom priestore z dôvodu prítomnosti masmédií a nepatrnosť protiprávneho konania. Takáto argumentácia však vyplývala aj z rozhodnutí prokuratúr nižšieho stupňa, voči ktorej sťažovatelia podaným návrhom brojili. Napriek tomu upovedomenie pre sťažovateľov neposkytuje absolútne žiadnu odpoveď na to, ako sa generálna prokuratúra resp. generálny prokurátor so skutočnosťami a dôkazmi uvedenými v návrhu vysporiadala. Odkázanie na rozhodnutia prokuratúr nižšieho stupňa a zopakovanie niektorých ich častí odôvodnení nie je dostatočnou odpoveďou orgánu verejnej moci. Absolútne zarážajúce je, že generálna prokuratúra, resp. generálny prokurátor sa vôbec nevysporiadala s argumentáciou sťažovateľov o porušení ich procesných práv ako poškodenej, a to ani len jednou vetou. [... Spoločnosti Pôžičkáreň nebolo doručené žiadne predvolanie na výsluch a ani vyrozumenie o preštudovaní vyšetrovacieho spisu (neexistuje žiaden doklad o odoslaní a doručení takejto písomnosti spoločnosti Pôžičkáreň), Spoločnosti Pôžičkáreň

bolo prekvapivo doručené až uznesenie 1 (uznesenie prokurátora okresnej prokuratúry o postúpení veci na prejednanie priestupku, pozn.), a teda v konaní predchádzajúcom vydaniu uznesenia 1 boli v plnom rozsahu popreté práva spoločnosti Pôžičkáreň ako poškodeného. Spoločnosť Pôžičkáreň teda v konaní nemohla navrhovať dôkazy a zúčastňovať sa procesných úkonov. Pritom v prípravnom konaní bolo konané výlučne so spoločnosťou POHOTOVOSŤ...]

Vo vzťahu k obmedzovaniu osobnej slobody poškodenej [REDAKOVANÉ] generálna prokuratúra resp. generálny prokurátor nepochopiteľne a účelovo vytvrhla z kontextu až neskoršie realizovanej výpovede poškodenej iba údaj o prítomnosti masmédií v danom mieste a čase a ignorovala najmä (nie však výlučne):

a) agresívne správanie obvineného v predchádzajúci deň, v ktorom verejne demonštroval úmysel pobočku sťažovateľov zamurovať;

b) agresívne správanie obvineného voči poškodenej [REDAKOVANÉ] pri murovaní múru (osoba na mňa vrieskla... a on na to reagoval prudko... Za uvedených podmienok som nechcela opustiť priestory prevádzky... Keby p. poslanec prišiel za mnou a povedal by slušne, čo sa bude diať... ako [REDAKOVANÉ] na mňa prudko zareagoval- výsluch poškodenej [REDAKOVANÉ] zo dňa 08. 02. 2016);

c) oznámenie poškodenej [REDAKOVANÉ] obvinenému, že porušuje jej práva;

d) privolanie hliadky Policajného zboru SR poškodenu [REDAKOVANÉ]

e) vyjdenie poškodenej [REDAKOVANÉ] z predmetnej pobočky až po príchode hliadky Policajného zboru SR a záchranárov a hasičov a v ich sprievode;

f) masívnosť a podstatnú hmotnosť múru a prítomnosť viacerých osôb mužského pohlavia pri jeho zhotovovaní, pričom poškodená [REDAKOVANÉ] bola ženou a je prirodzené, že mala strach;

g) výpovede členov hasičskej jednotky a jednotky Policajného zboru o tom, že poškodená [REDAKOVANÉ] bola v strese;

h) avizovanú hrozbu zranenia pri múre tlmočenú obvineným príslušníkom Policajného zboru SR;

i) nutnosť vykonania služobného zákroku príslušníkmi Policajného zboru SR, nakoľko obvinený opakovane odmietol od múru a vchodu do nebytového priestoru odstúpiť a naopak kládol pasívny, ako aj aktívny odpor,

a to napriek tomu, že tým sťažovatelia v návrhu jasne argumentovali a generálna prokuratúra resp. generálny prokurátor sa tým v upovedomení vôbec argumentačne nevysporiadala.

Vo vzťahu k neoprávnenému zásahu do práva k nebytovému priestoru, generálna prokuratúra resp. generálny prokurátor prišla k arbitrárnemu záveru, že múr bol symbolický, pričom bol zhotovený z presne takého stavebného materiálu, z akého sa múry zhotovujú (nebol napr. z látky, kartónu, papiera, aj keď by týmto spôsobom obvinený dosiahol rovnaký účel), konkrétne z desiatok tvárnic o podstatnej hmotnosti. Generálna prokuratúra resp. generálny prokurátor ignorovala aj argumentáciu sťažovateľov o spoločenskej nebezpečnosti konania obvineného, ktorý v čase skutku nielenže bol verejným činiteľom, konkrétne členom zákonodárneho zboru, ktorému musí byť zrejmé, že nie je oprávnený „brať právo do svojich rúk“ a nahradzovať činnosť na to oprávnených štátnych orgánov. Z obsahu vyšetrovacieho spisu naviac jasne vyplýva, že na základe rozhodnutia sťažovateľov neboli odo dňa predchádzajúceho skutok poskytované žiadne spotrebiteľské úvery (naviac, aj keby hypoteticky boli, nešlo by o trestnú činnosť, ako to vyplýva z uznesenia prokuratúry založenej v trestnom spise vzhľadom na prechodné ustanovenia Zákona o spotrebiteľských úveroch (zákon č. 129/2010 Z. z. v znení neskorších predpisov)). Zo skutkových okolností prípadu (t. j. správania sa obvineného v predchádzajúci deň, použitého stavebného materiálu a pod.) je zrejmé, že úmyslom obvineného nebolo zhotovenie žiadneho symbolického múru, ale skutočne sa rozhodol sám zabrániť sťažovateľom vo výkone ich podnikateľskej činnosti.

Hrubo nepravdivé sú skutkové závery generálnej prokuratúry resp. generálneho prokurátora o existencii určitej „medzery“ medzi múrom a vstupnými dverami. Opak vyplýva z fotodokumentácie vyhotovenej v čase ako prvej privolanou hliadkou Policajného zboru SR, ktorá sa nachádza vo vyšetrovacom spise. Sťažovatelia na túto fotodokumentáciu v návrhu upozornili, zdôraznili ju, avšak napriek tomu, upovedomenie pre nich neposkytuje žiadnu odpoveď na otázku, prečo generálna prokuratúra resp. generálny prokurátor túto fotodokumentáciu ignorovala a argumentačne sa s ňou nevysporiadala.

Generálna prokuratúra ďalej ignorovala aj zmenenú dôkaznú situáciu ohľadom súhlasu vlastníka budovy, v ktorej sa nebytový priestor nachádzal, s činnosťou

sťažovateľa 2 v nej napriek tomu, že podľa uznesenia 1 išlo o jeden z dôvodov neexistencie trestnej činnosti obvineného.

Za týchto okolností nemožno upovedomenie považovať za zaoberanie sa vecou náležite ani dostatočne zo strany generálnej prokuratúry resp. generálneho prokurátora. Navyiac, závažnými vadami trpí aj odôvodnenie upovedomenia.

Paradoxné navyiac je, že generálna prokuratúra v upovedomení za podstatne nezmenenej dôkaznej situácie prišla k zásadne iným právnym a skutkovým záverom ako v jej skorších úkonoch a rozhodnutiach.

... Sťažovatelia uvádzajú aj to, že v predmetnej pobočke na [REDAKOVANÉ] ulici v [REDAKOVANÉ] realizovali svoju podnikateľskú činnosť v danom čase iným spôsobom ako poskytovaním spotrebiteľských úverov, ako to vyplývalo z predmetu ich podnikania zapísaného v obchodnom registri (výpisy z obchodného registra pritom tvoria súčasť vyšetrovacieho spisu) a v tejto pobočke sa nachádzal aj ich majetok. Konaním obvineného bolo znemožnené na určitý čas túto podnikateľskú činnosť vykonávať a užívať ich majetok.

... Na základe uvedeného sú sťažovatelia toho názoru, že postup generálnej prokuratúry resp. generálneho prokurátora má dopad nielen na ich právo v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny a čl. 6 Dohovoru, ale aj na právo vlastníť majetok a právo podnikat', ako je vyššie definované, nakoľko konaním obvineného bolo podľa ich názoru zasiahnuté aj do ich majetku a podnikania.»

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd nálezom „a) vyslovil, že postupom Generálnej prokuratúry SR resp. Generálneho prokurátora SR zavŕšeným upovedomením zo dňa 11. 01. 2017, č. XVI/2 Pz 2/17/1000-3 bolo porušené právo sťažovateľov na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako aj právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, čl. 11 ods. 1 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru, ako aj právo podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy SR a čl. 26 ods. 1 Listiny;

b) zrušil upovedomenie Generálnej prokuratúry SR resp. Generálneho prokurátora SR zo dňa 11. 01. 2017, č. XVI/2 Pz 2/17/1000-3;

c) vrátil vec Generálnej prokuratúre SR resp. Generálnemu prokurátorovi SR na ďalšie konanie;

d) zaviazal Generálnu prokuratúru SR resp. Generálneho prokurátora SR na náhradu trov konania pred Ústavným súdom SR vrátane trov právneho zastúpenia.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania preskúmal, či sťažnosť sťažovateľiek obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 20

a § 50) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľky v posudzovanej veci namietajú porušenie svojich v sťažnosti označených práv napadnutým prípisom generálneho prokurátora z 11. januára 2017 (ako aj jemu predchádzajúcim postupom), ktorým generálny prokurátor v zastúpení jeho námestníkom sťažovateľkám oznámil, že ich návrhu na zrušenie uznesenia prokurátora okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 439/15/1101 z 27. júla 2016 v spojení s uznesením prokurátora krajskej prokuratúry sp. zn. 1 KPt 671/15/1100 z 19. septembra 2016 nevyhoviel. Podľa sťažovateľiek k porušeniu ich označených práv došlo (v podstate) tým, že generálny prokurátor sa v napadnutom prípise náležitým spôsobom nevysporiadal s ich argumentáciou uplatnenou v ich návrhu na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, ktorým v procesnom postavení poškodených (v podstate) namietali, že na postúpenie veci obvineného [REDAKOVANÉ] príslušnému orgánu na prejednanie priestupku neboli splnené zákonom ustanovené podmienky.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných

pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Vo vzťahu k sťažovateľkami uplatneným námietkam ústavný súd v prvom rade považuje za žiaduce pripomenúť, že nie je súčasťou systému orgánov činných v trestnom konaní, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Cieľom uplatňovania tejto právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmavanie, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd preskúmal napadnutý prípis generálneho prokurátora (ako aj postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal) z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov so sťažovateľkami označenými základnými právami podľa ústavy a listiny, resp. právami podľa dohovoru, pričom v súlade s materiálnym prístupom k ochrane ústavnosti vzal do úvahy aj obsah procesne predchádzajúcich uznesení prokurátora okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 439/15/1101

z 27. júla 2016 a prokurátora krajskej prokuratúry sp. zn. 1 KPt 671/15/1100 z 19. septembra 2016, keďže označené rozhodnutia okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry tvoria z hľadiska predmetu požadovanej ústavnej ochrany s napadnutým prípisom generálnej prokuratúry jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

Prokurátor okresnej prokuratúry uznesenie sp. zn. 1 Pv 439/15/1101 z 27. júla 2016, ktorým podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku vec obvineného [REDAKOVANÉ] postúpil Okresnému úradu Bratislava, odboru všeobecnej vnútornej správy na prejednanie priestupku, odôvodnil (v podstate) tým, že konanie obvineného

- nenaplnilo zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 Trestného zákona, pretože obvineným postavený múr netvoril „svojim umiestnením ani konštrukciou“ takú prekážku, ktorá by zamestnankyni spoločnosti Pohotovosť, s. r. o. (poškodenej [REDAKOVANÉ], neskôr [REDAKOVANÉ]) v konkrétnych okolnostiach prípadu reálne bránila užívať jej osobnú slobodu (múr bol postavený v dostatočnej vzdialenosti od budovy a nebol spojený so zemou pevným základom, bol postavený na papieri), pričom obvinený ani nekonal v úmysle obmedziť jej osobnú slobodu,
- nenaplnilo zákonné znaky prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 Trestného zákona, pretože spoločnosť Pohotovosť, s. r. o., ktorá v danom čase predmetné obchodné priestory užívala, nebola oprávnenou osobou, do užívacích práv ktorej by konaním obvineného mohlo byť neoprávnene zasiahnuté, keďže uvedená spoločnosť sama tieto priestory užívala bez náležitého právneho titulu (bez súhlasu ich vlastníka a v rozpore s nájomnou zmluvou uzavretou medzi spoločnosťou Pôžičkáreň s. r. o. ako nájomcom a ich vlastníkom ako prenajímateľom),
- v kontexte materiálneho korektívu obsiahnutého v § 10 ods. 2 Trestného zákona nedosiahlo závažnosť trestného činu (závažnosť činu bola nepatrná).

Prokurátor krajskej prokuratúry sa v uznesení sp. zn. 1 KPt 671/15/1100 z 19. septembra 2016, ktorým podľa § 193 písm. c) zamietol sťažnosť sťažovateľky Inkasáreň s. r. o. (v tom čase pod názvom Pôžičkáreň s. r. o., pozn.) ako poškodenej proti uzneseniu prokurátora okresnej prokuratúry z 27. júla 2016, pričom sa v zásade stotožnil so závermi prokurátora prokuratúry nižšieho stupňa, na ktoré poukázal a vlastnou argumentáciou ich doplnil. K námietke sťažovateľky Inkasáreň s. r. o. o porušení jej procesných práv ako poškodenej prokurátor krajskej prokuratúry v označenom uznesení uviedol: „K námietkam [REDAKOVANÉ], zástupcu za poškodenú spoločnosť, že nemohol podávať návrhy na doplnenie dokazovania uvádzam, že bol ako poškodený vypočutý dňa 03. 09. 2015 a dňa 09. 03. 2016. Návrhy na vyšetrovanie mohol uviesť v týchto jeho výpovediach, ako aj kedykoľvek inokedy odo dňa 03. 09. 2015. Jeho práva v procesnom postavení poškodeného neboli nijako narušené.“

Generálny prokurátor v zastúpení jeho námestníkom napadnutý prípis sp. zn. XVI/2 Pz 2/17/1000 z 11. januára 2017, ktorým sťažovateľky upovedomil, že ich návrhu na zrušenie právoplatných rozhodnutí vydaných v prípravnom konaní nevyhovelo, odôvodnil najmä takto:

„Preskúmaním trestného spisu bolo zistené, že prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I v odôvodnení svojho rozhodnutia sp. zn. 1 Pv 439/15/1101 z 27. 7. 2016 o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku podrobne analyzoval dôkaznú situáciu a zároveň v rozsahu uloženom ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku logicky vysvetlil, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval.“

Rovnako prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave v uznesení sp. zn. 1 KPt 671/15/ 1100 z 19. 9. 2016, ktorým podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť poškodeného, precízne odôvodnil svoje skutkové a právne závery, pričom sa zaoberal všetkými Vašimi námietkami obsiahnutými v sťažnosti, ktoré sú totožné s námietkami, ktoré ste uviedli v návrhu z 1. 12. 2016 na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku.

S odôvodnením uvedených rozhodnutí prokuratúry prvého a druhého stupňa som sa stotožnil a v podrobnostiach na ne poukazujem.

Nad rámec uvedeného konštatujem, že v zmysle platnej judikatúry (na ktorú i Vy poukazujete vo svojom návrhu) sa bránením v užívaní osobnej slobody v zmysle § 183 ods. 1 Trestného zákona rozumie zásah do osobnej slobody zaručenej ústavou, ktorým sa znemožňuje voľný pohyb osoby, hoci aj na krátky čas, ak sa toto obmedzenie nedá ľahko prekonať.

V súvislosti s uvedenou judikatúrou poukazujete osobitne na skutočnosť, že dĺžka doby, počas ktorej dôjde k obmedzeniu osobnej slobody, nie je rozhodujúca, a teda stačí aj obmedzenie počas krátkej doby.

S uvedenou argumentáciou je samozrejme potrebné súhlasiť.

Zároveň však nemožno prehliadnuť, že v zmysle uvedenej judikatúry je objektívna stránka trestného činu obmedzovania osobnej slobody naplnená len vtedy, ak páchatel bráni inému užívať slobodu pohybu takým spôsobom, že toto bránenie nie je ľahko prekonateľné, inými slovami, že mu bránil užívať slobodu pohybu reálne.

V danom prípade bolo preukázané, že privolaní hasiči do objektu vchádzali bez problémov z bočnej strany postaveného múru. Stačilo len odložiť dve tvárnice, na čo podľa ich svedeckých výpovedí nebolo potrebné vynaložiť žiadnu osobitnú námahu.

Rovnako medzera medzi múrom a vstupnými dverami bola dostatočne veľká na to, aby mohli prejsť.

Múr teda nepredstavoval takú prekážku, ktorú by poškodená [REDAKOVANÉ] (t. č. [REDAKOVANÉ]) nemohla ľahko prekonať - samozrejme v prípade, ak by mala vôľu priestor opustiť.

Z výpovede poškodenej však vyplynulo, že z budovy nechcela vyjsť z toho dôvodu, že pred vchodom boli médiá, ktoré všetko zaznamenávali.

Zjavne sa teda jednalo o symbolickú a nie skutočnú prekážku.

Preto rovnako ako prokurátori podriadených prokuratúr som dospel k záveru, že nešlo o trestný čin obmedzovania osobnej slobody z dôvodu absencie tak subjektívnej ako aj objektívnej stránky tohto trestného činu.

Pokiaľ ide o prečin neoprávneného zásahu do práva k nebytovému priestoru je potrebné uviesť, že i keby formálne došlo k naplneniu znakov skutkovej podstaty tohto trestného činu, z hľadiska hodnotenia závažnosti, resp. spoločenskej škodlivosti skutku ho nie je možné považovať za trestný čin.

Hľadisko spoločenskej škodlivosti je významným interpretačným pravidlom, ktoré napomáha vykladať zákonné znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu podľa ich zmyslu (tzv. teleologický výklad práva). Jeho cieľom je napomôcť odlišeniu trestných činov od tých deliktov, ktoré by nemali byť považované za trestné činy (zvlášť priestupky), i keď zdanlivo naplňujú znaky skutkovej podstaty konkrétneho prečinu.

Znaky trestného činu je teda potrebné vykladať tak, aby za trestný čin bol považovaný len čin vyššej závažnosti (spoločenskej škodlivosti), a nie akékoľvek protiprávne konanie.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že zo strany obv. ██████████ sa jednalo o konanie, ktorým chcel upriamiť pozornosť verejnosti na problémy súvisiace s poskytovaním spotrebiteľských úverov nebankovými subjektmi.

Nesporne sa jednalo o protiprávne konanie, ktorého závažnosť je však nepatrná vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za akých bol spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a, a teda s poukazom na ustanovenie § 10 ods. 2 Trestného zákona nejde o prečin.

Skutok nedosiahol stupeň závažnosti trestného činu ale môže ísť o priestupok, preto prokurátor okresnej prokuratúry správne rozhodol, keď vec podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku postúpil príslušnému orgánu na prejednanie priestupku.“

Po preskúmaní sťažnosti, ako aj k nej priloženej dokumentácie ústavný súd konštatuje, že napadnutý prípis generálneho prokurátora, ako ani postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, nevykazujú znaky zjavnej neodôvodnenosti, svojvôle alebo arbitrárnosti. Generálny prokurátor v napadnutom prípise podľa názoru ústavného súdu ústavne udržateľným spôsobom objasnil, prečo považoval procesne predchádzajúce rozhodnutia podriadených prokuratúr v trestnej veci obvineného ██████████ za vecne správne a zákonné. Ústavný súd pritom v kontexte námietok sťažovateľiek uplatnených v sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nevzhliadol také skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť ústavnú akceptovateľnosť záverov vyvoditeľných z napadnutého prípisu generálneho prokurátora, ako aj z jemu predchádzajúcich uznesení prokurátora okresnej prokuratúry z 27. júla 2016 a prokurátora krajskej prokuratúry z 19. septembra 2016, s ktorými z hľadiska požadovanej ústavnej ochrany tvoria jeden celok.

Príslušné orgány prokuratúry v posudzovanej veci na základe pomerne rozsiahleho dokazovania vykonaného v prípravnom konaní dospeli k záveru, že konanie obvineného v okolnostiach daného prípadu nenaplnilo zákonom ustanovené znaky trestných činov, zo spáchania ktorých bol obvinený (ako ani žiadneho iného trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona, pozn.), pričom tento svoj právny záver z ústavného hľadiska aj primeraným spôsobom odôvodnili (neexistenciou objektívnej prekážky, ktorá by poškodenej reálne bránila užívať osobnú slobodu; absenciou úmyslu obvineného obmedziť poškodenú na osobnej slobode; nedostatkom oprávnenosti spoločnosti Pohotovosť, s. r. o. na užívanie nebytového priestoru; resp. nepatrnou závažnosťou činu). Ústavný súd považuje za ústavne udržateľný aj právny názor prokurátora krajskej prokuratúry vyslovený v jeho uznesení sp. zn. 1 KPt 671/15/1100 z 19. septembra 2016, že v predmetnom trestnom konaní nedošlo k porušeniu procesných práv spoločnosti Inkasáreň s. r. o. (v tom čase Pôžičkáreň s. r. o.) ako poškodenej, keďže uvedená spoločnosť, ako aj spoločnosť Pohotovosť, s. r. o., s ktorou orgány činné v trestnom konaní ako s poškodenou konali v dovtedajšom priebehu prípravného konania (predtým ako začali konať so spoločnosťou Pôžičkáreň s. r. o.), konali prostredníctvom tej istej fyzickej osoby (prokuristu [REDAKOVANÉ]). Fyzická osoba oprávnená konať v mene oboch označených spoločností tak mala možnosť v každom štádiu prípravného konania uplatňovať v mene tej ktorej spoločnosti procesné oprávnenia, ktoré Trestný poriadok poškodenému priznáva. Ako už bolo uvedené, (aj) uznesenie prokurátora krajskej prokuratúry z 19. septembra 2016 a napadnutý prípis generálneho prokurátora tvoria z hľadiska požadovanej ústavnej ochrany jeden celok, a preto skutočnosť, že generálny prokurátor sa v napadnutom prípise osobitne nezaoberal uvedenou námietkou sťažovateľiek, ústavný súd nepovažoval za také pochybenie, ktoré by vzhľadom na svoju závažnosť bolo samo osebe spôsobilé spochybníť ústavnú konformitu napadnutého prípisu generálneho prokurátora.

V kontexte výhrad sťažovateľiek, ktoré v konečnom dôsledku vyjadrujú ich nespokojnosť s tým, že orgány činné v trestnom konaní (naďalej) neviedli trestné stíhanie voči konkrétnej osobe (ale vec postúpili na prejednanie priestupku), ústavný súd tiež poznamenáva, že z právneho poriadku Slovenskej republiky, ako aj z právnych poriadkov

mnohých členských krajín Európskej únie možno vyvodit', že jedným z charakteristických znakov moderného právneho štátu je aj skutočnosť, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného (m. m. I. ÚS 68/2012). Pre účely ochrany individuálnych subjektívnych práv ustanovuje právny poriadok Slovenskej republiky osobitné právne inštitúty „netrestnej povahy“, ktorých uplatnenie má súkromnoprávny charakter a je plne v dispozícii osoby, ktorá tvrdí, že konaním inej osoby došlo k zásahu do jej konkrétnych subjektívnych práv.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd tiež poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej posúdenie naplnenia všetkých zákonných podmienok prípadnej trestnej zodpovednosti konkrétnej osoby je v zásad v plnej kompetencii orgánov činných v trestnom konaní, pričom základné právo na inú právnu ochranu garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (ktorého porušenie sťažovateľky v posudzovanej veci primárne namietajú) v sebe nezahŕňa právo oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného na trestné stíhanie konkrétnej, ním označenej osoby (m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 28/06). K porušeniu základného práva oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy by v zásade mohlo dôjsť len v prípade, ak by orgány činné v trestnom konaní preverovaní skutočností nasvedčujúcich tomu, že mohlo dôjsť k spáchaniu trestného činu nevenovali náležitú pozornosť (m. m. napr. III. ÚS 287/06), čo sa však v posudzovanom prípade nestalo.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutý prípis generálneho prokurátora, resp. postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, nevykazujú z ústavného hľadiska také relevantné nedostatky, ktoré by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohli reálne viesť k vysloveniu porušenia v sťažnosti označených práv sťažovateľiek, a preto ich sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľiek.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2018